

LJETNA NAGRADNA IGRA U JUTARNJEM LISTU!

JutarnjiLIST

OSVOJI
NOVI GOLF!
DANAS 4. KUPON

BESPLATNI PRIMJERAK

JutarnjiLIST

Hrvatska ■ Četvrtak ■ 17. kolovoza 2017. ■ br. 6826 ■ www.jutarnji.hr

LIDERI MEDICINSKE OPLODNJE

→str. 4-5

PRVA
RANG-LISTA
KLINIKA

ANTEČIŽMIĆ/HANZAMEDIA

Splićani bez premca u pomognutoj oplodnji

Poliklinika CITO uvjerljivo je prva i po broju rođenih beba (235) i učinkovitosti od čak 33,5 posto

SLUČAJ 'NESTALI PRASCI' NAĐENO 195 SVINJA KOD FARMERA MILE G. KOJI IH JE PLATIO 200.000 KUNA →str. 13

→str. 8

PERO LUČIN
Na premijerovu
mjestu posjeo bih
skupa Divjak i Vican

→str. 6-7

SVE IH JE
NALJUTIO
I taksisti i
Uber protiv
Butkovićeve
zakona

→str. 12-13

MISTERIOZNA
KRAĐA
Kako je torba
udovice Žarka
Kraljevića
završila u Savi?

→str. 22-23

GLOBALNI USPJEH
PARIŠKOG
OSJEĆANINA
Vrankićeva
'Asphyxia' na
aukcijama s
Picassom i
Ofilijem

PRVA RANG-LISTA KLINIKA U prosjeku svaki šesti postupak umj

U 2015. najviše je postupaka učinjeno u KBC-u Rijeka, i to 1151, te u KBC-u Zagreb, odnosno klinici u Petrovoj, ukupno 988

pišu Goranka Jureško i Petra Plivelić

U 2015. godini u Hrvatskoj je rođeno 1235 djece začete nekom vrstom medicinski pomognute oplodnje iz ukupno 7743 započeta ciklusa te 7199 obavljenih postupaka u ukupno 15 ovlaštenih državnih i privatnih klinika za tu vrstu liječenja.

Podaci su to izvješća o medicinski pomognutoj oplodnji za 2015. godinu, iz kojih je vidljivo da se iz gotovo šest obavljenih postupaka prosječno rađa jedno dijete. Prvi put, kad se govori o medicinski pomognutoj oplodnji, uz podatke o broju postupaka i trudnoće objavljeni su i oni o rođenoj djeci. No, iz izvješća se ne vidi kolika je bila perinatalna smrtnost odnosno mrtvorodne djece i one umrle u prvih sedam dana života. Dok se ne formira registar medicinski pomognute oplodnje u kojem će se registrirati sve pacijentice već kod prvog prijema na liječenje i moći pratiti sva terapija koja se primijenila kao i eventualne komplikacije odnosno nuspojave liječenja, i ovo je izvješće ipak dalo neke podatke iz kojih je razvidno u kojem smjeru ide medicinski pomognuta oplodnja u Hrvatskoj. Podaci također govore da je ukupna uspješnost postupaka oko 30 posto, što je i prosjek europskih zemalja.

Najviše postupaka učinjeno je u KBC-u Rijeka i to 1151 te u KBC-u

Uspješnost medicinski pomognute oplodnje uvelike ovisi o dobi žene, kod starijih od 40 uspješnost iznosi tek od 8 do 10 posto

Zagreb, odnosno klinici u Petrovoj 988. Slijedi KB Merkur sa 733 postupka, te privatna klinika IVF Lučinger sa 730, Poliklinika CITO sa 702, KB Sveti duh sa 655, KBC Sestre Milosrdnice 638 dok su ostale imale manje od 400 postupaka. Najviše djece rođeno je nakon postupka medicinski pomognute oplodnje učinjenog u splitskoj poliklinici CITO i to 235, slijedi IVF Lučinger s 207 i KB Merkur sa 139 rođene djece. Kad se uspoređi broj rođene djece u odnosu na broj postupaka, najveća 'realizacija' bilježi se također u Poliklinici CITO sa 33,5 posto, slijedi IVF Lučinger sa 28,4 posto i Poliklinika Škvorc sa 23,2 posto uspješnosti.

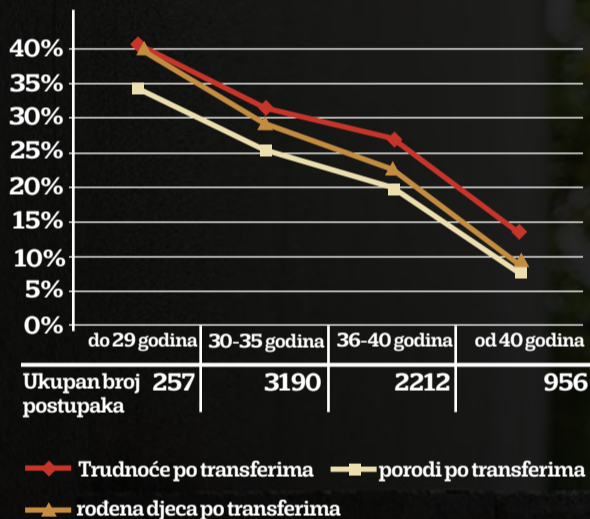
SVE VIŠE POSTUPAKA Registar kaže da konačno bilježimo i trend povećanja postupaka koji su sa 6219 u 2012. došli 2015. na 7199, a povećan je i broj rođene djece medicinski pomognutom oplodnjom, 1012 na 1235. Očekivano, uspješnost postupaka najveća je kod žena do 29 godina, odnosno nakon transfera (obavljene oplodnje i implementacije jajne stanice u maternicu) rodi svaka treća žena te dobi. S obzirom na to da se žene sve kasnije odlučuju na trudnoću ne čudi da se najveći broj postupaka radi kod žena u dobi od 30 do 35 godina, a u 2015. tako je nastojalo zatrudnjeti 3190 žena.

Najuspješnije klinike

Odnos ukupnog broja MPO postupaka i rođene djece 2015.:

Poliklinika CITO	33,48%
IVF C Lučinger	28,36%
Poliklinika Škvorc	23,21%
Poliklinika IVF	20,93%
Poliklinika BetaPlus	19,6%
KB Merkur	18,96%
Poliklinika Podobnik	17,68%
KBC SM	13,64%
KBC Zagreb	13,46%
KB Sv. Duh	10,38%
KBC Rijeka	9,12%
KBC Osijek	5,23%
KBC Split	5,05%
OB Zadar	3,66%

Uspješnost transfera u 2015. u odnosu na dob žene

SPLIĆANI LIDERI U USPJEŠNOSTI MPO POSTUPAKA

Klinika CITO ima 235 beba, najviše u RH i u odnosu na broj postupaka

PROF. DR. VELIMIR ŠIMUNIĆ:

U najfertilnijoj dobi žene dobro je zamrznuti jajne stanice

Svi ti postupci kojima se parovima pomaže na putu do potomstva u posljednje su vrijeme nekako stavljani u drugi plan i sve se više potiče tzv. očuvanje vlastite plodnosti kod žena. Naime, žene se sve kasnije odlučuju na majčinstvo, a s godinama njihova plodnost postaje sve

manja. "Preporuka je da zamrznemo svoje jajne stanice u dobi kad je njihov fertilitet maksimalan i tako budu sigurne da će moći biti majke i u kasnijoj dobi", kaže prof.

dr. Šimunić. Dodaje kako bi žene to trebale učiniti do 32. godine, jer nakon te dobi značajno se smanjuje aktivnost jajnika, a nerijetko se pojavljuje i endometriozna koja je u samom vrhu kasnije neplodnosti žena. "Sigurnost da će jednog dana moći roditi ženama pruža zamrzavanje 8 do 9 jajnih stanica", kaže prof. dr. Šimunić. ▀

Odmah iza njih su one u dobi od 36 do 40 godina kojih je bilo 2212, a 956 ih je bilo u postupku nakon što su navršile 40 godina, i taj je broj gotovo jednak broju postupaka mlađih od 29. Najveći broj rođene djece u odnosu na transfere kod žena starijih od 40 godina postignut je u Poliklinikama CITO i to 12,8 posto, Podobnik 11,1 posto, IVF 10,9 posto i Škvorc 10,7 posto.

DOBRI STRUČNJACI Za sada u Hrvatskoj radi sedam državnih i čak osam privatnih klinika za MPO, što je omogućio Zakon donesen prije nekoliko godina. Svi koji zadovolje propisane kriterije mogu raditi i privatno, a problem su samo stručnjaci pa velik dio onih koji rade u državnim klinikama dio posla obavlja i za privatnike. Jedna od uspješnijih državnih klinika je i KB Merkur, a pročelnik Zavoda za ginekologiju, prof. dr. Ratko Matijević, kaže da su im rezultati dobri, a uskoro bi mogli biti i bolji kad se proširi prostor za MPO. "Imamo dobre stručnjake, a to je najvažniji dio MPO-a", kaže prof. dr. Matijević. "Uspješnost medicinski pomognute oplodnje ovisi u velikom dijelu i o dobi žene pa će tako one u tridesetima zatrudnjeti u čak 50 do 60 posto slučajeva, a kod onih starijih od 40 uspješnost je uglavnom od 8 do 10 posto. Praćenje nuspojava

etne oplodnje završi rođenjem djeteta

DR. BORIS POLJAK:

Prosječna dob pacijentica je 35 godina

Medicinski pomognutom oplodnjom u splitskoj Poliklinici CITO, koja bilježi najveću uspješnost prema Izvješću Državnog registra o medicinski pomognutoj oplodnji za 2015. godinu sa 732 izvedena postupka i 235 rođene djece, bavi se tek tri ginekologa, tri biologa i dvije specijalizirane medicinske sestre. Upravo je utemeljitelj i ravnatelj poliklinike CITO, primarijus dr. med. Boris Poljak, kao pionir medicinski pomognute oplodnje u regiji, zaslužan za prvu uspješnu medicinski pomognutu oplodnju na splitskom području. Danas kaže da je za zavidnu uspješnost potrebna posvećenost poslu te dobra oprema i kvalitetni ljudi, a mnogo toga nedostaje državnim bolnicama koje medicinski pomognutoj oplodnji pristupaju na, kako kaže, industrijski način.

- Vrlo je nezahvalno to komentirati i reći da mi radimo najbolje, a da drugi ne znaju što rade. Tko zna, možda im dolaze i znatno starije pacijentice pa je puno teže postići uspješnost, a možda i provode više postupaka u prirodnom ciklusu - rekao nam je primarijus Poljak, aludirajući na jednostavnije metode liječenja s niskom uspješnošću. - Naše pacijentice u prosjeku imaju oko 35 godina, a što se tiče tehnika koje koristimo, njih prilagođavamo sukladno potrebama bračnog para - objašnjava primarijus i dodaje da je dobra uspješnost sklop mnogo malih kamenčića, te da mu je zato teško izdvojiti što je najbitnije za veliki broj rođene djece. Kaže da im je 2015. bila izuzetno uspješna, a da je po rezultatima slična i 2016., za koju još ne postoji izvješće. 5

liječenja pa čak i smrtnih ishoda je vrlo važno jer je to i pokazatelj kvalitete MPO-a", kaže prof. dr. Velimir Šimunić, predsjednik Nacionalnog povjerenstva za medicinski pomognutu oplodnju. Dodaje kako se i dalje zalaže za jačanje državnih centara za MPO.

Naime, kad se priča s MPO previše komercijalizira onda se želi uspjeh pod svaku cijenu, nerijetko i preagresivnom hormonskom stimulacijom što može rezultirati trombozom, moždanim udarom pa i smrću. Osim toga, može se implantirati više jajnih stanica premda se stručnjaci slažu da bi optimalno bilo maksimalno dvije. Da se i u Hrvatskoj sve češće u MOP-u koriste 'sigurnije' metode za trudnoću govori i ovo izvješće, po kojem je na vrhu postupaka ICSI, odnosno proces u kojem se jajna stanica oplođuje injektiranjem jednog spermija, što je učinjeno u 2765 slučajeva. No, stručnjaci upozoravaju da je to i rizičniji postupak za dijete jer povećava rizik za anomalije.

Cijene medicinski pomognute oplodnje variraju, minimalni ukupni troškovi kreću se od 7000 kuna pa do 15.000 kuna za komplicirane zahvate.

U udruzi Roda kažu nam da je ove godine Ministarstvo zdravstva prvi put razvilo praksu objavljivanja iz-

vješća. Dodaju da je u travnju objavljeno izvješće za 2014. godinu, a u svibnju za 2015. godinu, no podaci su gotovo ujednačeni, a postoje i iste manjkavosti.

- Godišnje izvješće Državnog registra o medicinski pomognutoj oplodnji 2015. sadržajno je skromni dokument koji sadrži 17 grafova i 36 rečenica kontekstualnih objašnjenja. Jednako kao i u prethodnom izvješću za 2014. godinu, prikazani podaci su nepotpuni, neprecizni, netransparentni i izrazito manjkavi - navodi potpredsjednica udruge Roda Klaudija Kordić.

DISKUTABILNI TERMINI U udruzi Roda kažu da je upitan i način prikupljanja podataka korištenih u izvješću, budući da se podaci ne prikupljaju redovito i pravovremeno, nego naknadno, a državni Registar zapravo ne funkcionira, a prema Zakonu o medicinski pomognutoj oplodnji iz 2012. trebao je profunkcionirati prije pet godina.

- Vjerojatno iz klinika jednom godišnje pošalju u ministarstvo po-

U Udruzi Rode kažu da je upitno korištenje termina "broj rođene djece", jer taj broj vjerojatno uključuje i mrtvorodene

datke, a klinike imaju velike teškoće da od pacijentica dobiju povratne podatke o rezultatima postupka. No i ovakvi manjkavi podaci daju lošu sliku i nadu parovima koji se liječe u javnim ustanovama - objašnjava Kordić. Kaže da je upitno i korištenje termina "broj rođene djece", kojim se samo daje privid povećane uspješnosti. Liječnici koje smo kontaktirali dodaju kako je vrlo vjerojatno da broj rođene djece uključuje i broj mrtvorodene djece, što onda ne prikazuje realne podatke. Iz udruge Roda savjetuju da bi se trebali dostaviti podaci o broju poroda sa živorođenom djecom.

Aktivisti iz udruge Roda napravili su ono što nedostaje u manjkavom Izvješću resornog ministarstva analizirajući više javnodostupnih podataka - u okviru blagog porasta rođene djece te stagnacije broja trudnoća i poroda, uočili su trend porasta poroda s blizancima, i izračunali izgled uspješnosti postupka izvantjelesno pomognute oplodnje u Hrvatskoj i usporedili ga sa standardima razvijenih zemalja.

- Koristeći podatke iz javnodostupnih izvora, aktivisti su izračunali da u Hrvatskoj tek oko 16 posto započetih postupaka izvantjelesne oplodnje završi rođenjem djeteta, dok je taj broj u razvijenim zemljama oko 25 posto - zaključuje Kordić. 5

STATISTIKA Za prvi dio 2017.

U Hrvatskoj se u 7 mjeseci razvelo već 2795 parova

U prvoj polovici ove godine umrlo je 11.437 osoba više nego što ih je rođeno, dok je u istom razdoblju 2016. taj broj bio 8613

piše Lucija Vranković

Čak 2795 parova razvelo se u prvoj polovici ove godine, pokazuju privremeni podaci o prirodnom kretanju stanovništva koje je jučer objavio Državni zavod za statistiku (DZS).

Nakon službenih podataka o prirodnom kretanju stanovništva za 2016. godinu, Državni zavod za statistiku na svojoj internetskoj stranici objavio je i privremene rezultate za prvih šest mjeseci 2017. godine. Ti podaci pokazali su kako je najpopularniji mjesec za razvod bio svibanj, kada je raskinuto 647 brakova. Usporedimo li prvu polovicu 2017. s istim razdobljem lani, došlo je do blagog pada broja razvoda brakova, kojih je u prvih šest mjeseci 2016. bilo čak 3288. U prvoj polovici 2017. sklopljeno je 9299 brakova, pokazuju privremeni podaci DZS-a, i to najviše u vremenski pogodnim mjesecima, svibnju i lipnju. U Hrvatskoj se u prvih šest mjeseci ove godine vjenčalo 668 više parova nego u istom razdoblju lani, pokazuju objavljeni podaci.

U prvoj polovici ove godine prema privremenim podacima umrlo je čak 11.437 osoba više nego što ih je rođeno. Porazne su to brojke usporedimo li ih s prvih šest mjeseci 2016., kada je prirodni prirast iznosio 8613. Privremeni podaci DZS-a pokazuju kako je do početka srpnja u Hrvatskoj rođeno 17.538 djece, dok je umrlo 28.975 ljudi. Najveći broj umr-

lih zabilježen je u siječnju, kada je umrla čak 6441 osoba, a u tom mjesecu rođeno je i najviše djece, njih 3232. Za čitavu demografsku sliku Hrvatske za 2017. godinu morat ćemo čekati još godinu dana, kada će biti objavljeni službeni podaci. No, dosadašnji poražavajući trendovi ne bude puno nade.

Podsjetimo, u 2016. godini umrlo je čak 14.005 osoba više nego što ih se rodilo, pokazali su službeni podaci DZS-a objavljeni krajem srpnja. Tako je u samo 56 od ukupno 555 gradova i općina u Hrvatskoj prošle godine zabilježeno više ro-

đene djece od broja umrlih osoba. Prošla godina bila je rekordno visoka u broju razvoda, razvelo se 7036 parova, a vjenčalo se njih 20.467. Odnos broja sklopljenih i razvedenih brakova pokazao je kako je na jedan razvod lani zabilježeno tek 2,9 brakova, što je najlošiji rezultat otkad se vode ovakve statistike. Naime, broj razvoda nikad ranije nije prešao 7000. Broj razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih u 2016. iznosio je 343,8, pokazali su podaci DZS-a.

Zabrinjavajući su i podaci koji su pokazali da se u Hrvatsku prošle godine iselilo 36.436 ljudi, 22.451 osoba više nego što se ljudi doselilo u Hrvatsku. Radi se o najvećem službenom broju iseljenih u zadnjih 15-ak godina. Iz Hrvatske su najviše odlazili mladi, pokazali su podaci, i to u Njemačku, njih 56,1 posto. Međutim, smatra se da je brojka puno veća, tako da ih treba uzeti s rezervom, jer MUP registrira samo osobe koji su prije selidbe u inozemstvo odjavile prebivalište u Hrvatskoj. Tako se prema podacima njemačkog zavoda za statistiku objavljenih krajem lipnja, samo u Njemačku 2016. doselilo 54.245 osoba s hrvatskom putovnicom. 5

PRIRODNI PRIRAST SVE LOŠIJI

2016.
BROJ ROĐENIH
18.004

BROJ UMRLIH
26.617

PRIRODNI PRIRAST
- 8613

SKLOPLJENI BRAKOVI
8631

RAZVEDENI BRAKOVI
3288

2017.
BROJ ROĐENIH
17.538

BROJ UMRLIH
28.975

PRIRODNI PRIRAST
- 11.437

SKLOPLJENI BRAKOVI
9299

RAZVEDENI BRAKOVI
2795